

**Stanowisko Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Gdańsku
z dnia 21.12.2023 roku w sprawie aktualnych problemów w pomorskiej
ochronie zdrowia**

Problemy w pomorskiej ochronie zdrowia w 2023 roku są wypadkową działalności w latach poprzednich oraz aktualnej sytuacji gospodarczej w kraju i na świecie. Ponadto problemy epidemiologiczne nasiliły negatywne zjawiska mające wpływ na funkcjonowanie szpitali i całego systemu ochrony zdrowia. Dlatego też w zasadzie stan pomorskiej ochrony zdrowia nie uległ w 2023 roku zasadniczej zmianie, w stosunku do lat poprzednich.

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Gdańsku po zapoznaniu się z opracowaniem, stanowiącym załącznik do niniejszego stanowiska oraz dyskusji, stwierdza co następuje:

1. Podstawowym problemem funkcjonowania placówek ochrony zdrowia są narastające koszty ich funkcjonowania. Utrzymująca się inflacja i wzrost cen towarów i usług powoduje systematyczny wzrost kosztów funkcjonowania podmiotów leczniczych. Nastąpił szczególnie drastyczny wzrost kosztów energii, ogrzewania, usług żywienia, prania i innych usług obcych, ale także leków, materiałów medycznych i niemedycznych,
2. Wzrost kosztów działalności szpitali nie zostały pokryte, pomimo zapowiedzi Ministerstwa Zdrowia, adekwatnym wzrostem wycen świadczeń zdrowotnych,
3. W wyniku uregulowań ustawowych oraz wynikających z Rozporządzenia Rady Ministrów podwyższone zostały wynagrodzenia pracownikom zarówno medycznym jak i niemedycznym,
4. Przyrost wynagrodzeń nie został w pełni odzwierciedlony w umowach kontraktowych z POW NFZ ponieważ ustawowo unormowano jedynie wzrost wynagrodzeń dla osób zatrudnionych na umowę o pracę, bez uwzględnienia pracowników zatrudnionych na umowy cywilnoprawne (kontrakty),
5. Zbyt niska wycena świadczeń medycznych pozostaje nadal nierozwiązanym problemem negatywnie wpływającym na sytuację finansową szpitali. Szczególnie widoczne jest to w zakresach takich jak geriatryka, choroby wewnętrzne, rehabilitacja, psychiatria, opieka długoterminowa oraz położnictwo,
6. W dalszym ciągu odnotowywana jest bardzo duża liczba pacjentów zgłaszających się na szpitalne oddziały ratunkowe, co wynika z niewydolności podstawowej opieki zdrowotnej oraz braku wprowadzenia systemowych rozwiązań. Pacjenci wykorzystują SOR jako ścieżkę do uzyskania świadczeń zdrowotnych, na które trzeba czekać w kolejkach do poradni czy zakładów diagnostycznych. Niedofinansowanie ryczałtu dobowego będącego podstawą funkcjonowania szpitalnego oddziału ratunkowego przekłada się bezpośrednio na wynik finansowy szpitali i możliwości prowadzenia efektywnej polityki personalnej,

7. Dodatkowego postępowania wyjaśniającego z Pomorskim Oddziałem Wojewódzkim NFZ wymaga brak kontraktu na rezonans magnetyczny w Gdyńskim Centrum Onkologii, placówce o zasięgu wojewódzkim, wyspecjalizowanej w diagnozowaniu i leczeniu nowotworów,
8. Pomimo wielu problemów wyniki finansowe za okres styczeń–październik 2023 r. osiągnięte przez podmioty lecznicze działające w formie spółek kapitałowych, dla których Województwo Pomorskie jest właścicielem, są lepsze od zaplanowanych. Wyniki mogą ulec jeszcze poprawie na koniec roku w przypadku zapłaty przez NFZ wszystkich nadlimitów,
9. Przedstawione wyniki finansowe samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dla których podmiotem tworzącym jest Województwo Pomorskie za okres styczeń – październik 2023 r. wykazały łącznie zysk netto w wysokości blisko 11 mln zł przy planowanej stracie na poziomie blisko 9 mln zł,
10. Utrzymuje się zła sytuacja finansowa w dwóch szpitalach, powiatowym w Chojnicach i miejskim w Miastku. Pozostałe powiatowe podmioty lecznicze zasadniczo dobrze sobie radzą i mają satysfakcjonujące wyniki finansowe po III kwartale 2023 roku. Należy jednak podkreślić, że nie zawsze wynik ten obrazuje w sposób rzeczywisty sytuację finansową szpitala powiatowego. Przykładowo w SPSZOZ w Lęborku zobowiązania wymagalne utrzymują się dalej na wysokim poziomie oraz niepokojący jest poziom odroczonech lub rozłożonych na raty składek ZUS.

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Gdańsku stwierdza, że dzięki zaangażowaniu szpitali i racjonalnemu zarządzaniu, a przede wszystkim wsparciu ze strony właściciela – Samorządu Województwa Pomorskiego, sytuacja pomorskich szpitali na tle innych województw jest optymistyczna. Niemniej jednak przed pomorską ochroną zdrowia jest wiele wyzwań modernizacyjnych, w tym m.in.:

1. Rozwój systemów i procedur wykorzystujących sztuczną inteligencję, która w coraz większym stopniu staje się częścią systemu opieki zdrowotnej. Rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji wspierają przede wszystkim zadania administracyjne – szczególnie te łatwo dostępne, rutynowe i powtarzalne – które pochłaniają znaczną ilość czasu przede wszystkim lekarzy, ale także pielęgniarek,
2. Wdrażane w województwie pomorskim systemy do chirurgii małoinwazyjnej da Vinci dają podstawę do myślenia o kolejnych urządzeniach opartych o technologię wykorzystującą sztuczną inteligencję,
3. Kontynuowanie projektu „Pomorskie e-Zdrowie”, który przewiduje rozbudowę oraz modernizację systemów informatycznych wraz z niezbędną infrastrukturą umożliwiającą wymianę dokumentacji medycznej, wspólną e-rejestrację na świadczenia ambulatoryjne i wspierające chorych w ramach powstającej regionalnej platformy e-Zdrowia z udziałem 13 placówek ochrony zdrowia podległych Samorządowi Województwa Pomorskiego,
4. Kontynuowanie szerokiego programu modernizacji szpitali poprzez zaangażowanie środków Województwa Pomorskiego. Zaprezentowany bieżący plan zawiera pozycje inwestycyjne o charakterze budowlanym i zakupowym na kwotę ponad 300 mln zł,
5. Zakup nowej aparatury medycznej lub wymianę wyeksploatowanego sprzętu medycznego za środki zabezpieczone przez Samorząd Województwa Pomorskiego. Z zadowoleniem należy przyjąć plan zakupów najnowocześniejszego sprzętu

medycznego w tym m.in. rezonansów magnetycznych, tomografów komputerowych, aparatów RTG, USG, mammografu, systemu chirurgii robotycznej – da Vinci, angiografu oraz systemu robotycznego do endoprotez,

6. Za szczególnie ważną należy uznać długo oczekiwaną inwestycję w spółce „Copernicus” związaną z zakupem akceleratora liniowego – **X-ZAP** będącego urządzeniem do radioterapii sterotaktycznej mózgu. Urządzenie to zapewnia precyzyjne, nieinwazyjne, szybkie i bezpieczne leczenie pacjentów, szczególnie z nowotworami w obrębie głowy. Całkowity koszt to ok. 24 mln zł, z czego blisko 20 mln zł zabezpieczył Samorząd Województwa Pomorskiego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Gdańsku zwraca uwagę, że nadal istotnymi i ciągle aktualnymi problemami ochrony zdrowia jest psychiatria oraz starzejące się społeczeństwo i brak kadry medycznej. Dlatego też:

1. Powinny być podejmowane dalsze rządowe działania w zakresie opracowywania rozwiązań związanych z rozwijaniem nowego modelu opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży, adekwatnego do zmieniających się potrzeb – przede wszystkim położenie nacisku na rozwój skoordynowanej i kompleksowej opieki psychiatrycznej dzieci i młodzieży.
2. Niezbędne jest wsparcie rozwoju środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej obejmującej leczenie psychiatryczne, psychologiczne i psychoterapeutyczne we wszystkich zakresach i rodzajach (dzienna ambulatoryjna, dzienna środowiskowa i dziennego pobytu) oraz opieki całodobowej, poprzez odpowiednią wycenę kosztów świadczeń medycznych. Koniecznym jest przyspieszenie powstawania kolejnych Centrów Zdrowia Psychicznego dla dorosłych w województwie tak, żeby objęły całą populację.
3. Zarząd Województwa Pomorskiego aktywnie prowadzi działania w zakresie wdrażania reformy środowiskowej opieki psychiatrycznej na terenie województwa oraz dodatkowo poprzez realizację projektu pn. „Lepsza Przyszłość”.
4. Województwo Pomorskie od wielu lat stara się reagować na kryzys w psychiatrii dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Podjęto praktycznie we wszystkich szpitalach marszałkowskich modernizację obiektów lub budowę dodatkowych budynków zwiększającą bazę łóżkową i diagnostyczną. Dla zadań realizowanych w tym zakresie zabezpieczono dla szpitali psychiatrycznych oraz Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień w Gdańsku kwotę blisko 100 mln zł. Zaznaczyć należy, iż w województwie utworzono w ramach reformy psychiatrii dzieci i młodzieży 34 ośrodki I poziomu, 7 poradni II poziomu oraz 3 oddziały dzienne. Podkreślić trzeba również konieczność finansowego i systemowego wzmocnienia i rozwoju tych form (głównie - II poziom, który jest jeszcze zbyt słabo rozwinięty).
5. Sukcesywnie modernizowane i doposażane są oddziały ogólnopsychiatryczne, psychiatrii sądowej, terapii uzależnień alkoholowych oraz oddziały psychiatryczne dla młodzieży.
6. Starzenie się populacji i wzrastająca liczba zachorowań na choroby przewlekłe powoduje większe zapotrzebowanie na personel medyczny. Od lat wyraźnie rośnie średnia wieku pracowników ochrony zdrowia, zauważalna jest niekorzystna struktura

wiekowa personelu medycznego – więcej osób odchodzi na emerytury niż przybywa do zawodu, szczególnie wśród pielęgniarek.

7. W dalszym ciągu pomimo zwiększenia miejsc specjalizacyjnych odczuwalny jest brak kadry lekarskiej w deficytowych zakresach jak np. anestezjologia, geriatria, psychiatria, w tym szczególnie dziecięca, endokrynologia, chirurgia. Powoduje to w dalszym ciągu konkurencję szpitali na rynku w zakresie ofert płacowych. Podkreślenia wymaga konieczność niezwłocznego zwiększenia liczby kształconych na Pomorzu kadr medycznych - głównie pielęgniarek (ostatnie miejsce w kraju), a także lekarzy.

Mieczysław Struk

Przewodniczący

Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Gdańsku